

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 36
Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi. (2/17)

27. 10. 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Nurettin ERSİN	Tahsin ŞAHİNKAYA	Nejat TÜMER	Sedat CELASUN
Orgeneral	Orgeneral	Oramiral	Orgeneral
K. K. K. ve Milli	Hv. K. K. ve Milli	Dz. K. K. ve Milli	Jandarma Gn. K. ve Milli
Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi

GENEL GEREKÇE

Ükesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyetinin varlığına, bağımsızlığına ve halkının içtenlikle benimsediği ve gerçekten layık olduğu demokratik rejimimize karşı süregelen çok yönlü saldırıların, bölücü ve yıkıcı kışkırtma ve davranışların, anarşik eylemlerin, bir medeni toplumda ve her devlet hayatında mutlaka sağlanması ve korunması gereken korkusuzca yaşama hak ve hürriyetini ve mal güvenliğini fiilen ortadan kaldıran silahlı terörün alabildiğine yaygınlaştığı;

Rejimin temel müessesesi olan parlamentonun görevini yapamaz hale getirildiği ve demokratik sistemi normal olarak işletebilecek yolların kapandığı bir ortamda,

Milletin bağrından doğan Türk Silahlı Kuvvetleri, tarihi sorumluluk duygusu ile Yüce Türk Milleti adına hareket ederek emir ve komuta zinciri içinde ve emirle 12 Eylül 1980 harekâtını gerçekleştirmiştir.

Bu harekâtı zorunlu kılan sebeplerle harekâtın amacı Milli Güvenlik Konseyinin 1 numaralı bildirisi ile ve daha geniş bir tarzda Konsey Başkanının 12 Eylül günü Radyo ve Televizyon ile yayınlanmış konuşması ile,

Milli Güvenlik Konseyinin kuruluş tarzı da 4 numaralı bildiri ile kamuoyuna duyurulmuş bulunmaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin emir ve komuta zinciri içinde ve emirle gerçekleştirdiği harekâtın gereği olarak Milli Güvenlik Konseyi yasama ve yürütme görevlerini geçici olarak üstlenmiş, içinde bulunulan şartların icaplarına uygun hukuk kurallarını bildiri, karar ve kanun halinde Resmi Gazete ile yayınlamak üzere yürürlüğe koymuştur.

21 Eylülde Bülend Ulusu Başkanlığında kurulan ve Devlet Başkanınca tasvip edilen Bakanlar Kurulunun programı Milli Güvenlik Konseyince müzakere edilerek 30 Eylülde Hükümete güven izhar edilmiştir.

Böylece yürütme görevi, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde hükümete bırakılmıştır.

12 Eylül 1980 Harekâtı sonrasında Milli Güvenlik Konseyinin hukuki tasarrufları, 11 Eylül 1980 tarihinde Türkiye Cumhuriyetinde yürürlükte olan hukuki mevzuatı ortadan kaldırmamış; ancak yukarıda belirtildiği üzere bildiri, karar ve kanun halinde bazı hükümler değiştirilmiş ve bazı hükümler ihdas edilmiştir. Böylece 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren Milli Güvenlik Konseyinin kabul ederek yayınladığı bildiri, karar ve kanunların getirdiği bazı değişiklikler dışında 9 Temmuz 1961 tarihli 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve değişiklikleri yürürlükte kaldığı gibi hükümleri değiştirilmemiş kanunlar da bütünü ile yürürlüktedir.

Milli Güvenlik Konseyi, harekâtın başında Türk ve dünya kamuoyuna açıkladığı amaçlara Atatürk ilkeleri doğrultusundan asla sapmaksızın en kısa zamanda ulaşabilmek için parlamento görevlerini, yeni bir anayasa hazırlanarak milletin tasvibine sunulup kabul edilinceye kadar yerine getirecek ve bu süre içinde 1961 tarihli Anayasanın 155 nci maddesinde belirtilen anayasa değiştirme yetkisi de dahil olmak üzere parlamento yetkilerini, milli ihtiyaçların ve milli hedeflerin emrettiği yönde kullanacaktır. Anayasa yahut geçici Anayasa veya genel olarak hukuk düzeni hakkında tereddüde yer bırakmamak ve 12 Eylül 1980 günü başlayan dönemin belirmiş ve ileride belirebilecek ihtiyaçlarını karşılamak maksadı ile ilişik kanunun hazırlanması ve yürürlüğe konması gerekli görülmüştür.

MADDELERİN GEREKÇELERİ

1. 9 Temmuz 1961 tarihli, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 12 Eylül 1980 tarihinden sonra yapılan değişikliklerle yürürlükte olduğu bu madde ile ifade edilmiştir.
2. 12 Eylül 1980 harekâtının gereği olarak 1 numaralı Milli Güvenlik Konseyi bildirisinde belirtildiği üzere parlamento feshedildikten sonra, Millet Meclisine, Cumhuriyet Senatosuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisine ait görev ve yetkilerin Milli Güvenlik Konseyince ve Cumhurbaşkanına ait görev ve yetkilerin de Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanınca yerine getirileceği ve kullanılacağı daha önce açıklanmış bildiri ve kararlar uyarınca bu madde ile hükme bağlanmıştır.
3. Emir ve komuta zinciri içinde ve emirle gerçekleştirilmiş 12 Eylül 1980 harekâtının gereği olarak Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayınlanmış bildiri ve karar hükümleri ile kanunların Anayasa açısından tartışılmasına cevaz olmadığı bu maddede tasrih edilmiştir.
4. 3 ncü maddenin gerekçesi Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanının imzası ile tekemmül etmiş kararnamelemler hakkında da geçerli olduğundan 4 ncü maddenin sevki lüzumlu görülmüştür.
5. Büyük ölçüde zaafa hatta kayba uğratılmış devlet otoritesinin en kısa zamanda kurulması gerektiğinden kamu personeline ilişkin idari tasarruflarda yürütmeyi durdurma istemlerinin ileri sürülemeyeceği ve yürütmeyi durdurma kararı verilemeyeceği bu maddede belirtilmiş ve fakat idari dava açma yolu açık tutulmuştur.
6. 12 Eylül 1980 tarihinden sonra Milli Güvenlik Konseyi bildiri veya kararı yahut kanun halinde yürürlüğe konulmuş hukuk kurallarının niteliklerine göre anlamları bu maddede belirtilmiş, milli hedeflere süratle ulaşmak için ileride zorunlu görülebilecek Anayasa değişikliklerinin ise sadece kanun halinde yapılmasına işaret edilmiştir.
7. Temel hukuk düzeni ile ilgili işbu kanun hükümlerinin fiili ve hukuki duruma uygun olarak 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren geçerli olduğu bu madde ile açıklanmıştır.

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi

Büyük Türk Milleti adına tarihi sorumluluk duygusu ile hareket ederek emir ve komuta zinciri içinde ve emirle 12 Eylül 1980 harekâtını gerçekleştirmiş ve yönetime bütünü ile elkoymuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime elkoymasını zorunlu kılan sebepler ile harekâtın amacı ve Milli Güvenlik Konseyinin kuruluş tarzı, Konsey bildirimleri ve Konsey Başkanının 12 Eylül 1980 günü radyo ve televizyonla yayımlanmış konuşması ile kamuoyuna duyurulmuştur.

MADDE 1. — 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile değişiklikleri, aşağıdaki maddelerde belirtilen istisnalar saklı kalmak üzere, yeni bir Anayasa kabul edilip yürürlüğe girinceye kadar yürürlüktedir.

MADDE 2. — Anayasada Türkiye Büyük Millet Meclisine, Millet Meclisine ve Cumhuriyet Senatosuna ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren geçici olarak Milli Güvenlik Konseyince ve Cumhurbaşkanına ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler de Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanınca yerine getirilir ve kullanılır.

MADDE 3. — Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayımlanan bildiri ve karar hükümleri ile yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların Anayasaya aykırılığı iddiası ileri sürülemez.

MADDE 4. — Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararlarında yer alan ve yer alacak olan hükümlerle 12 Eylül 1980 tarihinden sonra kurulmuş Bakanlar Kurulunun kararlarının ve üçlü kararların yürütülmesinin durdurulması ve iptali istemi ileri sürülemez.

MADDE 5. — 12 Eylül 1980 tarihinden sonra kurulan Hükümette görev almış Bakanlar ile Bakanların yetki verdiği görevlilerce kamu personeli hakkında uygulanan ve uygulanacak olan işlemlerin ve alınan kararların yürütülmesinin durdurulması istemi ileri sürülemez.

MADDE 6. — Milli Güvenlik Konseyinin Bildiri ve Kararlarında yer alan ve alacak olan hükümlerle Konseyce kabul edilerek yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa hükümlerine uymayanları Anayasa değişikliği olarak ve yürürlükteki kanunlara uymayanları da kanun değişikliği olarak yayımlandıkları tarihte ve metinlerinde gösterilen tarihterde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığında, 12 Eylül 1980'den itibaren yürürlüğe girer.

